

**МИНИСТЕРСТВО НА ЗЕМЕДЕЛИЕТО, ХРАНИТЕ И
ГОРИТЕ
НАЦИОНАЛНА СЛУЖБА ЗА СЪВЕТИ В
ЗЕМЕДЕЛИЕТО (НССЗ)**

**НССЗ в подкрепа на малките земеделски стопанства и
младите фермери.**

**Възможности за подпомагане през 2019 г., в т.ч. по
мярка 2 „Консултантски услуги, услуги по управление
на стопанството и услуги по заместване в
стопанството“ и по подмярак 6.3 “Стартова помощ за
развитие на малките стопанства” от ПРСР 2014-2020**

**Петя Куманова – зам.главен директор на Главна дирекция “Съвети в земеделието и
аналитична лаборатория”, НССЗ**

Системата за съвети в земеделието в България

- Системата за съвети в селското стопанство трябва да гарантира, че земеделските стопани имат достъп до съвети, които вземат предвид специфичното положение на тяхното стопанство;
- Основна част от Системата за съвети в земеделието в България е Национална служба за съвети в земеделието;
- Чрез предоставянето от НССЗ на съветнически услуги на земеделските стопани се изпълняват задълженията на България за наличието на **функционираща и достъпна система за консултации в земеделието**, в съответствие с чл. 12 – чл. 15 на Регламента на Съвета № 1306/2013.;

НАЦИОНАЛНА СЛУЖБА ЗА СЪВЕТИ В ЗЕМЕДЕЛИЕТО

НССЗ е юридическо лице на бюджетна издръжка (второстепенен разпоредител с бюджетни кредити към МЗХГ с 27 броя териториални областни офиса

Визия на НССЗ

Утвърждаване на водещата роля на НССЗ в националната система за съвети в земеделието и като конкурентоспособна организация с модерно управление и начин на работа.

Мисия на НССЗ

Да подпомага прилагането на държавната политиката в аграрния сектор и постигането на заложените от МЗХГ приоритети и цели за осъществяване на ефективно и конкурентно земеделие в Република България, като съдейства за развитието на националната система за съвети в земеделието и предлага на земеделските стопани качествени консултантски услуги, актуална и полезна информация, обучение и техническа помощ.

НССЗ в помощ на малките стопанства и младите фермери

На базата на доброто познаване на земеделските производители и техните нужди, натрупания 16-годишен опит, на изградения професионален и административен капацитет и сътрудничеството с множество държавни институции и неправителствени организации, НССЗ предлага комплексен пакет от консултантски услуги, включващ консултации от създаването на фермата до нейното пълно обслужване в агрономически, животновъден и агроикономически аспект.

Основни мерки за подпомагане на малките земеделски стопанства и младите фермери през програмния период 2014 – 2020 г.

- Подмярка 6.1. „ Стартова помощ за млади земеделски стопани“;
- Подмярка 6.3. „Стартова помощ за развитието на малки стопанства“;
- Подмярка 4.1.2 „Инвестиции в земеделски стопанства по Тематичната подпрограма за малките стопанства»
- Подмярка 2.1.1. „Консултантски услуги за земеделски и горски стопани“ - консултантски пакет А2Б - в помощ на младите фермери;
- Подмярка 2.1.2 „Консултантски услуги за малки земеделски стопанства“.

Все още не стартирали подмерки по Тематичната подпрограма за малките стопанства:

- подмярка 4.2.2. „Инвестиции в преработка/маркетинг на селскостопански продукти по Тематична подпрограма за развитие на малки стопанства“;
- подмярка 4.4.2. „Непроизводствени инвестиции по Тематичната подпрограма за развитие на малки стопанства“
- подмярка 6.4.2. „Инвестиции в подкрепа на неземеделски дейности по Тематичната подпрограма за развитие на малки стопанства.

Деятности на НССЗ по Мярка 2 „Консултантски услуги, услуги по управление на стопанството и услуги по заместване в стопанството” от ПРСР 2014-2020 г.

- Подмярка 2.1.1. «Консултантски услуги за земеделски и горски стопани» - консултантски пакет А2Б - в помощ на младите фермери;
- Подмярка 2.1.2 «Консултантски услуги за малки земеделски стопанства» – 6 консултантски пакета – в помощ на малките стопанства.

**ДЕЙНОСТ НА НССЗ ПО МЯРКА 2 „КОНСУЛТАНТСКИ УСЛУГИ, УСЛУГИ ПО
УПРАВЛЕНИЕ НА СТОПАНСТВОТО И УСЛУГИ ПО ЗАМЕСТВАНЕ В СТОПАНСТВОТО”
ОТ ПРСР 2014-2020 Г.**

Подмярка 2.1. "Помощ за осигуряване на консултантски услуги"

**През 2015 г. и 2018 г.
експертите на НССЗ са
изготвили общо 2 249 бр.(
1 312 бр. -2015 г. и 929 бр. –
2018 г.) проектни
предложения и писмени
доклада на младите фермери
в рамките на КП А2Б
включващ и подробен анализ,
оценка и препоръки за
развитието на техните
стопанства, вкл. и
предложение за иновативно
решение на ниво стопанство.**

**Благодарение на НССЗ
тези почти 2 500 млади
фермера са спестили
почти 5 млн. лв. разходи
за изготвяне на бизнес
планове.**

**Това е едно от
поредните
доказателства, че
НССЗ подпомага
максимален брой
земеделски стопани (в
т.ч. млади фермери)
въпреки ограничения
експертен персонал в
офисите.**

КОНСУЛТАНСКИ ПАКЕТ А2Б

Консултантския пакет включва освен изготвянето на проектното предложение на млади фермери по подмярка 6.1., и съвети и информация по различни модули за :

- **подходящи видове култури и породи животни;**
- **възможностите за подпомагане развитието на тяхното стопанство по различни национални и европейски мерки и схеми;**
- **техниката, технологиите и процесите за отглеждане на култури и животни;**
- **всички регистрационните, разрешителните и лицензионните режими за стартиране на дейност в областта на земеделието;**
- **всички приложими за тях Национални стандарти за добро земеделско и екологично състояние на земята (ДЗЕС) и законоустановени изисквания за управление (ЗИУ);**

КОНСУЛТАНСКИ ПАКЕТ А2Б

- приложимите в стопанствата им селскостопански практики от полза за климата и околната среда;
- ефективното използване на водните ресурси в земеделското им стопанства;
- правилната употреба на продукти за растителна защита съгласно принципите на добрата растителнозащитна практика и за методите на интегрирано управление на вредителите съгласно Закона за защита на растенията;
- стандартите за безопасни условия на труд и за намаляване на риска от пожари в земеделското му стопанство;
- безплатно се възползват и от услугите на Аналитичната лаборатория към НССЗ.

Одобрените млади фермери получават консултации през целия период на изпълнение на бизнес плановете им, което в много голяма степен гарантира успешното изпълнение на проектите им и получаването на втората част от помощта.

ДЕЙНОСТ НА НССЗ ПО МЯРКА 2 „КОНСУЛТАНТСКИ УСЛУГИ, УСЛУГИ ПО УПРАВЛЕНИЕ НА СТОПАНСТВОТО И УСЛУГИ ПО ЗАМЕСТВАНЕ В СТОПАНСТВОТО” ОТ ПРСР 2014-2020 Г.

Подмярка 2.1.2 „Консултантски услуги за малки земеделски стопанства“

НССЗ е единствената на този етап съветническа организация определена в за прилагане на подмярка 2.1.2 „Консултантски услуги за малки земеделски стопанства“

НССЗ предоставя бесплатно шест (6) основни консултантски пакета (КП), допринасящи както за икономическо развитие и укрепване на малките земеделски стопанства, така и за подобряване на опазването на околната среда и борба с климатичните промени.

По подмярка 4.1.2. през 2018 г. за периода на прием експертите на НССЗ изготвиха 150 проектни предложения

По подмярка 6.3 през 2016 г. за периода на прием експертите на НССЗ изготвиха **2 860** бизнес плана и заявления за подпомагане

Общият брой на предоставените КП по подмярка 2.1.2 от стартиране на подмярката на 22.06.2016 г. до 31.12.2018 г. е **18 206** бр., а изготвените писмени доклада са **5 267** бр.

КОНСУЛТАНСКИ ПАКЕТИ ЗА МАЛКИ ЗЕМЕДЕЛСКИ СТОПАНСТВА

- **ТП 1** - системата за кръстосано съответствие, включваща всички приложими в стопанството Национални стандарти за добро земеделско и екологично състояние на земята (ДЗЕС), всички приложими в стопанството Законоустановени изисквания за управление (ЗИУ);
- **ТП 2** - селскостопански практики от полза за климата и околната среда, политиката за водите, мерки за смекчаване на последиците от изменението на климата и адаптиране към него, биологичното разнообразие и опазването на водите ;
- **ТП 3** - здравословен и безопасен труд и съответните правила и стандарти;
- **ТП 4** - правилната употреба на продукти за растителна защита съгласно принципите на добрата растителнозащитна практика и възможностите за извеждане борбата с вредителите по земеделските култури чрез методите на интегрирано управление на вредителите съгласно Закона за защита на растенията;

КОНСУЛТАНТСКИ ПАКЕТИ ЗА МАЛКИ ЗЕМЕДЕЛСКИ СТОПАНСТВА

- **ТП 5 (от 5.1 до 5.7) - изготвяне проектни предложения по:**
 - **подмярка 6.3 „Стартова помощ за развитието на малки стопанства”;**
 - **подмярка 4.1.2. „Инвестиции в земеделски стопанства по Тематична подпрограма за развитие на малки стопанства“;**
 - **подмярка 4.2.2. „Инвестиции в преработка/маркетинг на селскостопански продукти по Тематична подпрограма за развитие на малки стопанства“;**
 - **подмярка 4.4.2. „Непроизводствени инвестиции по Тематичната подпрограма за развитие на малки стопанства“**
 - **подмярка 6.4.2. „Инвестиции в подкрепа на неземеделски дейности по Тематичната подпрограма за развитие на малки стопанства.**

КОНСУЛТАНТСКИ ПАКЕТИ ЗА МАЛКИ ЗЕМЕДЕЛСКИ СТОПАНСТВА

ТП 6 - съвети и информация, които да подпомогнат малките земеделски стопанства при развитието на техните стопанства;

Обхваща следните консултации:

- *мерки на равнище стопанство, предвидени в ПРСР, които са насочени към модернизиране на стопанството, изграждане на конкурентоспособност, секторна интеграция, иновации и пазарно ориентиране, както и насърчаване на предприемачество, в т.ч. може да се включат съвети и относно оценка и съвети при избор на нова за стопанството подходяща земеделска техника, съвети за разнообразяване на дейностите на стопанството, подкрепа за участие в мярка 9 „Създаване на групи и организации на производителите“ от ПРСР 2014-2020 г;*
- *консултиране по въпроси и проблеми, свързани с икономическите показатели на земеделското стопанство, вкл. въпроси на конкурентоспособността, както и управление на риска в земеделското стопанство, свързан с неблагоприятни климатични явления, нашествията на вредители, болести по растенията и животните;*

КОНСУЛТАНТСКИ ПАКЕТИ ЗА МАЛКИ ЗЕМЕДЕЛСКИ СТОПАНСТВА

Пакет ТП 6 може да включва и:

- съвети за развитие на къси вериги на доставки и за по-добра интеграция на първичните производители в хранителната верига чрез схеми за качество, насърчаване достъпа до местни пазари и къси вериги на доставки, групи на производителите и междубраншови организации, съвети относно участието на малките земеделски производители в Европейското партньорство за иновации (ЕПИ) за селскостопанска производителност и устойчивост, в т.ч. възможностите за подпомагане по Подмярка 16.1. "Подкрепа за формиране и функциониране на оперативни групи в рамките на ЕПИ за селскостопанска производителност и устойчивост";
- съвети за биологично земеделие, включително подготовка на заявление за кандидатстване по мярка 10 „Агроекология и климат“ и по мярка 11 „Биологично земеделие“ от ПРСР 2014-2020 г. и съвети по време на изпълнение на ангажиментите;
- съвети по въпроси, свързани със здравето на животните;

КОНСУЛТАНТСКИ ПАКЕТИ ЗА МАЛКИ ЗЕМЕДЕЛСКИ СТОПАНСТВА

Консултантските пакети ТП 1, ТП 2, ТП 3 и ТП 4 могат да се предоставят самостоятелно.

Консултантски пакет ТП 6 се предоставя с поне един от останалите пакети.

Консултантските пакети включват не по-малко от едно посещение на стопанството в периода на предоставяне на пакета, както и препоръки в резултат от оценка на конкретните нужди на стопанството в зависимост от предоставения пакет консултантски услуги

КОНСУЛТАНТСКИ ПАКЕТИ ЗА МАЛКИ ЗЕМЕДЕЛСКИ СТОПАНСТВА

Съдържанието на консултантските пакети е разработено от НССЗ по образец и е одобрено със заповед от Министъра на земеделието, храните и горите;

Със заповед на министъра на земеделието и храните се определя стартирането на предоставянето от НССЗ на консултантските пакети и бюджета по подмярката за една година, считано от датата на издаване на заповедта;

НССЗ предоставя консултантските пакети по правила, одобрени със заповед на изпълнителния директор на НССЗ;

В правилата са определени и условията, при които НССЗ може да откаже предоставянето на консултантски пакет

КОНСУЛТАНСКИ ПАКЕТИ ЗА МАЛКИ ЗЕМЕДЕЛСКИ СТОПАНСТВА

- Земеделските стопани подават заявления за получаване на консултантски пакет до НССЗ;
- Един земеделски стопанин не може да заявява консултантски пакети, на които общият размер на финансовата помощ в рамките на една календарна година да надвишава левовата равностойност на 1 500 евро;
- За всеки предоставен консултантски пакет НССЗ се задължава да предоставя на земеделския стопанин писмен доклад по образец.

Одобрените млади фермери и малки стопанства получават консултации през целия период на изпълнение на проектните предложения, което в много голяма степен гарантира успешното им изпълнение .

КОНСУЛТАНСКИ ПАКЕТИ ЗА МАЛКИ ЗЕМЕДЕЛСКИ СТОПАНСТВА

- НССЗ ще предоставя КП ТП 1, ТП 2, ТП 3, ТП 4, ТП 5.....буква „.....” и ТП 6 на земеделски стопани, които отговарят на следните условия:
- 1. имат икономически размер на стопанството, измерен в стандартен производствен обем (СПО) от 2 000 до 7 999 евро (за някои подмерки 6 000 – 7999);
- 2. регистрирани са като земеделски стопани, съгласно Наредба № 3 от 29 януари 1999 г. за създаване и поддържане на регистър на земеделските стопани (Наредба № 3 от 1999 г.);
- 3. декларирали са пред НССЗ, че ще кандидатстват по съответната подмярка от Тематичната подпрограма за развитие на малки стопанства” в сроковете определени в актуалната заповед на министъра на земеделието и храните за започване и приключване на приема на проектни предложения по подмярката (само при предоставяне на КП ТП 5....., буква „.....”).
-

ОСНОВНИТЕ ДЕЙНОСТИ НА НССЗ ЗА ПРЕДОСТАВЯНЕ НА КОНСУЛТАНТСКИТЕ ПАКЕТИ

- предварителна консултация относно съдържанието на всеки един от КП и изискванията към ЗС, желаещи да ги получат;
- проверка на документите и регистрация на кандидата, отговарящ на условията за получаване на КП, съгласно Наредба № 7 от 5 май 2016 г.
- интервю с кандидата за събиране на информация, необходима за предоставяне на заявления/те КП;
- посещение на стопанството, вкл. вземане на почвени проби;
- анализиране и оценка на събраната информация;
- предоставяне на препоръки и информация по заявените КП;
- изготвяне на писмен доклад съдържащ анализ на състоянието на стопанството и предоставените препоръки и информация по съответните КП;
- предоставяне на ЗС на помощни материали във връзка с КП.

ОЧАКВАНИ ПОЛЗИ И ПОДОБРЕНИЯ ЗА СТОПАНСТВОТО СЛЕД ПРЕДОСТАВЯНЕ НА КОНСУЛТАНТСКИТЕ ПАКЕТИ

Значително намален риск от санкции за малките стопанства поради неспазване на ЗИУ и националните стандарти за ДЗЕС

Придобити знания за общите принципи на интегрираното управление на вредителите и съответно по-ефективна РЗ с цел опазване на околната среда

Постоянно затревените площи (ако са налични) в стопанството се поддържат, съгласно изискванията и условията чл. 45 на Регламент (ЕС) № 1307/2013

Подобрени безопасни условия на труд и безопасност в земеделските стопанства

Ефективно използване на водните ресурси в земеделското стопанство

ОЧАКВАНИ ПОЛЗИ И ПОДОБРЕНИЯ ЗА СТОПАНСТВОТО СЛЕД ПРЕДОСТАВЯНЕ НА КОНСУЛТАНТСКИТЕ ПАКЕТИ

Повишена конкурентоспособността на земеделското стопанство

Подобрено опазване на околната среда от страна на земеделското стопанство

Подобрена жизнеспособност на стопанството в т.ч. на база на възможностите за ползване на финансова помощ по мерки от ПРСР и успешното изпълнение на проекти

Използване на подходящи технологии в стопанството

Разработен подходящ план за развитието на стопанството в близките няколко години

Ефективно използване на всичките възможности за неговото финансиране

Очаквани насоки за подпомагане на младите хора през новия програмния период 2021– 2027 г.

□ Акцентът при новата ОСП ще бъде върху подпомагането на малките и средните семейни земеделски стопанства, които са двигателят на земеделското стопанство в ЕС, както и върху насърчаването на младите хора да избират професията на земеделски стопанин;

□ Сума в размер на най-малко 2 % от подпомагането под формата на директни плащания във всяка държава членка ще бъде заделена специално за помощ за млади земеделски стопани. В нея може да се включват средства, предвидени за първоначалните разходи за създаване на стопанство, на стойност до 100 000 евро;

□ Повече мерки за насърчаване на младото поколение земеделски стопани да навлязат в професията; подкрепа на ЕС за местни схеми, като например наставничество на млади земеделски стопани от по-опитни земеделци, подобряване на предаването на познания от едно поколение на друго или разработване на планове за предаване на професията;

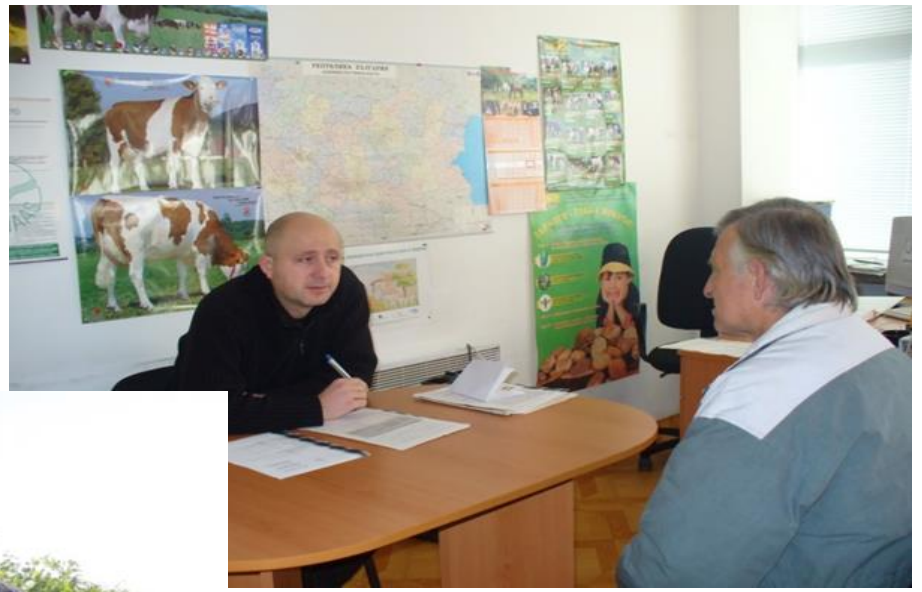
□ Държавите членки ще могат да предоставят подпомагане във връзка с установяването на млади земеделски стопани (подобно на мярка 112 и подмярка б.1). Държавите членки ще предоставят подпомагане под формата на еднократни суми. Подпомагането се ограничава до максимален размер от 100 000 EUR

НАУЧЕНИ УРОЦИ:

- ✓ С помощта на експертите от НССЗ малките стопанства и младите фермери могат и кандидатстват успешно по схеми и мерки за подпомагане от ПРСР
- ✓ предварителната подготовка чрез информиране и консултиране;
- ✓ същинска подготовка за кандидатстване , вкл.
 - ✓ - подготовка на документи за доказване съответствие с изискванията на конкретните мерки;
 - ✓ - подготовката на проектни предложения и стратегия за развитие;
 - ✓ - доказано необходима за тях помощ / съдействието при изпълнение на бизнес плана, в т.ч. и документите за плащане, нормативно установени изисквания и др.

БЛАГОДАРЯ ЗА ВНИМАНИЕТО!

- ❑ **Телефон: ++359/ 2/ 810 09 88**
- ❑ **Телефон: *AGRO - 0700 12476 /на цената на един градски разговор/.**
- ❑ **E-mail: office@naas.government.bg**
- ❑ **www.naas.government.bg**

**АЗ ПОДКРЕПЯМ БЪЛГАРСКИТЕ ПРОИЗВОДИТЕЛИ
ПОДКРЕПИ ГИ И ТИ**